

"Onze cliënten kiezen zélf hoe ze hun leven leiden"

Dit artikel is verschenen in samenwerking met Linc, Het Houvast en VGZ Zorgkantoor.

Cliënten eigen keuzes laten maken. Dat is de kern van 'Gewoon Wonen', een nieuwe aanpak van Linc naar Zorg. De Bossche zorgorganisatie werkt hiervoor samen met VGZ Zorgkantoor en de Tilburgse collega-organisatie Het Houvast. Samen beantwoorden de partners acht veelgestelde vragen over 'Gewoon Wonen'. Voor wie is de aanpak bijvoorbeeld bedoeld? Hoe ontstond het? En wat maakt het tot een succes?

Voor wie is 'Gewoon Wonen' bedoeld?

Voor mensen van 23 jaar en ouder die een indicatie hebben voor de Wet langdurige zorg (Wlz), vertelt Tsjerk de Groot, directeur-oprichter van Linc naar Zorg. "En dan in het bijzonder mensen die deze indicatie krijgen op grond van hun verstandelijke beperking, psychiatrische problematiek met complex gedrag of een combinatie hiervan. Cliënten die dromen van een eigen huis, die de regie over hun eigen leven willen houden en die in staat zijn om zelfstandig te wonen – met 24/7 beschikbaarheid van on-

dersteuning." Deze mensen komen vaak terecht in een 'verblijfssetting', waar meestal veel regels zijn en cliënten weinig eigen regie hebben. "Zo'n traditionele context botst met hun zorgbehoefte", zegt Tsjerk. "Ze voelen dat zelfstandig wonen hun kwaliteit van leven zou verhogen, maar krijgen er de kans niet toe. Dat frustrereert ze en helpt ze niet bij de problemen die ze ervaren." Wat er gebeurt als deze groep, die vaak een rijke geschiedenis heeft in de hulpverlening, toch die kans krijgt? "Wij zien dat ze hun problemen dan beter kunnen hanteren."

Wat is het idee achter 'Gewoon Wonen'?

'Gewoon Wonen' volgt de basisprincipes van 'Je Eigen Plek', het zorgconcept van Het Houvast. Marc van Bekhoven is oprichter en mededirecteur van deze zorgorganisatie. Hoe vat hij dat concept samen? "Wlz-cliënten" krijgen én een eigen huis én laagdrempelige ondersteuning op maat. Deze is er wanneer zij het nodig hebben en is oplossingsgericht. Iedereen heeft een persoonlijk begeleidingsteam en beslist zelf welke behandelaar en begeleiders hierin zitten. Die professionals moeten ook echt bij hen solliciteren." En dat is niet de enige manier waarop cliënten de regie in handen hebben, vertelt Marc. "Ze beslissen bijvoorbeeld ook zelf hoe ze met hun tijd en omgeving omgaan. Het kernteam uit hier geen oordeel over en probeert geen keuzes te voorkomen – behalve als die henzelf of anderen in gevaar dreigen te brengen. Daar heeft het team dan passende interventies voor." Doel is dat cliënten hun leven leiden zoals zij willen. "En brengen hun beslissingen hen in de problemen? Dan begeleidt het kernteam hen ook daarbij."

Hoe ontstond 'Gewoon Wonen'?

"We brachten Tsjerk in 2020 in contact met Marc", vertelt Elianne Cissen, Innovatiemanager Langdurige Zorg bij VGZ Zorgkantoor. "De aanpak van Het Houvast is namelijk één van onze 'Good Practices': initiatieven die de kwaliteit van zorg verbeteren én zorgkosten verlagen. We brengen die onder de aandacht van zorgaanbieders, bijvoorbeeld via onze website en zorginkopers. Bovendien stimuleren we hen – soms ook financieel – om zulke 'Good Practices' uit te proberen en op te schalen." "De aanpak van het Houvast leek me heel geschikt voor Linc naar Zorg", zegt zorginkoper bij VGZ Zorgkantoor Jessica Diepenhorst, die Marcs gegevens aan Tsjerk doorgaf. "Ook vermoedde ik dat de mannen elkaar goed zouden liggen. Omdat beiden een relatief kleine, flexibele organisatie hebben. En omdat het allebei praktische, idealistische zorgondernemers zijn, die mensen met complexe problematiek passende zorg willen geven. Het liefst midden in de maatschappij, met als uitgangspunt de individuele mogelijkheden en wensen van elke cliënt."

Hoe verliep het contact met Het Houvast?

Wat Jessica verwachtte, gebeurde: Tsjerk en Marc hadden een klik. "Ik vond Marcs aanpak heel inspirerend", zegt Tsjerk. "Net als de bevlogenheid en het lef waarmee hij een nieuw soort zorg aanbod. Door onze gesprekken kwam mijn eigen drive weer naar het oppervlak: de reden waarom ik in 2012 Linc naar Zorg was begonnen. Mijn droom was nooit: bestuurder worden. Ik wilde mensen helpen die geen passende zorg konden vinden, zoals veel van de daklozen en verslaafden met wie ik ooit werkte." Tsjerk besloot 'Gewoon Wonen' op te zetten en vroeg Het Houvast om betrokken te blijven. Marc: "Wanneer Tsjerk wil, geven we hem en zijn collega's advies en begeleiding. Zo hielpen we in 2021 om managers en zorgverleners te enthousiasmeren en stoomden we ze klaar voor de nieuwe aanpak. Niet iedereen was het bijvoorbeeld gewend om naast huisbezoeken ook digitale en telefonische ondersteuning te geven. Laat staan om dit 'oordeellos' te doen. Het duurt even voordat iemand zich die mindset eigen heeft gemaakt."

die bij ons aanklopt. Maar die verleiding probeer ik te weerstaan. Het risico is dat we te snel te veel cliënten accepteren en daardoor niet bij elke cliënt het juiste kwaliteitsniveau behouden. Zo'n acht nieuwe cliënten per jaar is voorlopig genoeg." Belangrijker dan groei vindt Tsjerk tevredenheid. Allereerst die van cliënten. "We onderzoeken periodiek wat ze van onze zorg vinden. En ze blijken daar heel blij mee." Ook de coaches zijn tevreden, zegt hij. "Bijvoorbeeld met het feit dat ze veel tijd hebben voor individuele cliënten. En dat ze weinig uren kwijt zijn aan administratieve rompslomp." VGZ Zorgkantoor prijst 'Gewoon Wonen' eveneens. Of zoals Innovatiemanager Elianne zegt: "Tsjerk heeft precies gedaan wat we hoopten: een effectieve 'Good Practice' overgenomen en succesvol opgeschaald."

Wat zijn de succesfactoren voor dit zorgconcept?

"De aanpak is effectiever, heeft minder personeel nodig en kost ook minder geld dan de gebruikelijke zorg voor deze Wlz-groep", zegt Jessica van VGZ Zorgkantoor. "Dat komt onder andere omdat de huisvesting van cliënten niet betaald wordt uit het zorgbudget. Maar ook omdat heel scherp ingespeeld wordt op de individuele ondersteuningsbehoefte van cliënten. En omdat zorgverleners wel de hele dag bereikbaar en beschikbaar zijn, maar niet per se 24/7 fysiek aanwezig. Dat is bij zorg in woongroepen anders." VGZ Zorgkantoor gelooft kortom sterk in 'Gewoon Wonen'. "En ze laten dat ook zien", zegt Tsjerk. "Dat is eveneens een succesfactor. Zo hebben ze ons een financiële impuls gegeven om 'Gewoon Wonen' op te starten. Ook geven ze dit zorgconcept bekendheid en nemen ze het beeld weg dat Wlz-cliënten niet zelfstandig zouden kunnen wonen. Bovendien kunnen we echt terugvallen op VGZ Zorgkantoor, zoals onze cliënten op ons. Als wij met de gemeente praten over bijvoorbeeld de beschikbaarheid van urgentiewoningen, is het VGZ Zorgkantoor hierbij betrokken."

"Onze coaches zijn weinig uren kwijt aan administratieve rompslomp."

Is 'Gewoon Wonen' succesvol?

Tsjerk: "Begin 2022 hadden we onze eerste 'Gewoon Wonen'-cliënt. En inmiddels hebben we er zestien." Die groei zet voort, zegt hij: er blijkt in Den Bosch en omstreken veel vraag naar 'Gewoon Wonen'. "De verleiding is groot om iedereen te helpen

“Het concept achter ‘Gewoon Wonen’ sluit goed aan op de huidige maatschappij.”

Wat zijn belangrijke valkuilen?

Marc: “Te snel willen groeien. En geen advies of begeleiding vragen van partijen die al ervaring hebben met het concept.” Daarnaast ziet Marc een risico in bestuurders die de invoering van het zorgconcept helemaal overlaten aan hun managers. “De kans is dan groter dat het een lang en stroperig proces wordt met weinig energie of vooruitgang. Een proces dat twijfelende collega’s bovendien niet over de streep trekt. Zodra een bestuurder vol overtuiging het voortouw neemt, zie je sneller en duurzamer succes.” Tsjerk is blij dat ‘Gewoon Wonen’ die valkuilen heeft omzeild. En dat zijn organisatie niet wegloopt voor de risico’s die soms nodig zijn. Want ook dat is een valkuil, zegt hij: de angst die veel zorgaanbieders hebben voor onzekerheid en mogelijke fouten. “Juist door deze angst pakken ze vaak te snel de regie over van cliënten. Of weigeren ze zelfs cliënten met complexe problematiek. Ze kijken dan niet hoe zij hun zorg kunnen aanpassen aan zo’n cliënt. Ze checken alleen of deze wel bij hun aanbod past.”

“Wlz-cliënten vallen onder de Wet langdurige zorg (Wlz). Als mensen blijvend zorg en toezicht nodig hebben voor een betere kwaliteit van leven, geeft de Wlz daar recht op. De overheid moet hier geld voor vrijmaken. Die zorg en dat toezicht kunnen bijvoorbeeld nodig zijn vanwege lichamelijke en zintuiglijke beperkingen of psychogeriatrische aandoeningen als dementie. Maar ook, zoals in het geval van ‘Gewoon Wonen’, vanwege (lichte) mentale beperkingen en ernstige gedragsstoornissen.

Wat is de toekomst voor ‘Gewoon Wonen’?

Als het aan VGZ Zorgkantoor ligt, is die toekomst glansrijk. Elianne: “Dit concept is echt een uitkomst nu zorgbudgetten steeds krappere worden, de zorg onvoldoende medewerkers heeft en de zorgvraag toeneemt – ook onder mensen met een verstandelijke beperking en psychische problematiek met complex gedrag.” Ze vertelt hoe juist deze groep het steeds moeilijker vindt om zich staande te houden in de steeds complexere samenleving. “Het concept achter ‘Gewoon Wonen’ sluit goed aan op de huidige maatschappij.” VGZ Zorgkantoor deelt met Tsjerk en Marc de droom dat er een community ontstaat van organisaties die dit zorgconcept toepassen – steeds vanuit dezelfde principes, maar met eigen accenten. “Die organisaties worden dan sterker door ervaringen uit te wisselen en kunnen samen weer anderen inspireren”, zegt Tsjerk. “Hard nodig voor onze gezamenlijke Wlz-doelgroep. Alleen samen kunnen we hun kwaliteit van leven vergroten!”

